

Doorwerking advies van de Commissie m.e.r. in de besluitvorming over het bestemmingsplan ZIT Moerdijk

In dit memo is een reactie opgenomen op het advies van de Commissie m.e.r. over het MER en de aanvulling op het MER.

Referentiesituatie

De Commissie adviseert ten behoeve van de besluitvorming over het bestemmingsplan nader inzicht te geven in de autonome ontwikkeling, rekening houdend met de bijdrage van de geluidbelasting door het LPM, de mogelijke toename van de geluidbelasting door bestaande bedrijven, en de activiteiten en plannen als uitvloeisel van het bestuursakkoord Moerdijk Meer Mogelijk. Ga in op de eventuele consequenties voor de milieuruimte voor het ZIM om de restgronden uit te geven.

In de aanvulling bij het MER is beschreven dat de referentiesituatie voor geluid (de autonome ontwikkeling) bestaat uit ontwikkelingen op het ZIT Moerdijk zelf (binnen de kaders van het vigerende bestemmingsplan en de geluidzone) en de ontwikkelingen daarbuiten. Onderdeel daarvan is de ontwikkeling van het LPM.

Voor het ZIT Moerdijk zelf wordt de maximale geluidsituatie (invulling van de restgronden conform het vigerende bestemmingsplan) ingeperkt door de geluidzone. In theorie kan de maximale geluidbelasting door industrielawaai (IL) oplopen tot een situatie waarbij op de zonepunten de geluidruimte is opgevuld en ook bij de woningen de grenswaarde is bereikt. Dat ‘opvullen’ kan het gevolg zijn van meer geluid vanaf de reeds ingevulde kavels en geluid afkomstig van het invullen van momenteel nog braakliggende kavels.

Voor de woningen binnen de invloedssfeer van zowel het ZIT Moerdijk als het LPM is in die situatie (gezien de grenswaarden voor de betreffende woningen) de invloed van het ZIT Moerdijk maatgevend voor de gecumuleerde belasting door IL. Dit komt doordat de grenswaarden voor de betreffende woningen (in relatie tot het ZIT Moerdijk) duidelijk hoger zijn dan de geluidbelasting door IL op die woningen door het LPM.

Voor het zorgvuldig omgaan met de beschikbare geluidruimte en het zo veel mogelijk beperken van de geluidbelasting in de omgeving wordt gewerkt aan een inpassingsplan geluid voor het ZIT Moerdijk.

In de onderstaande paragraaf over geluidhinder wordt nader ingegaan op de milieuruimte (door geluid) van het nieuwe bestemmingsplan.

Knelpuntanalyse en optimalisatiemogelijkheden

De Commissie adviseert ten behoeve van de besluitvorming over het bestemmingsplan inzicht te geven in de maatregelen die mogelijk/nodig zijn om overal aan de geluidgrenswaarden te voldoen. Geef ook aan welke maatregelen mogelijk zijn om een zo veilig en gezond mogelijke leefomgeving voor omwonenden en aanwezigen in het plangebied te realiseren.

Voor de informatie over de geluidgrenswaarden: zie de volgende paragraaf.

Voor wat betreft het advies van de Commissie om nadere informatie te verschaffen over maatregelen die mogelijk zijn voor een *zo veilig en gezond mogelijke leefomgeving* het volgende. In het kader van de veiligheid is parallel aan het voorbereiden van het nieuwe bestemmingsplan gewerkt aan een betere en meer duidelijke situatie voor de externe veiligheid. Daarbij is gekeken naar de veiligheid voor de omgeving en de veiligheid op het ZIT zelf en de verenigbaarheid van functies en activiteiten op het ZIT Moerdijk. Daarbij gaat het niet zozeer om maatregelen als zodanig, maar om de kaders en randvoorwaarden waarbinnen bedrijven – indien relevant – maatregelen moeten treffen. In dat kader is bijvoorbeeld in de afgelopen jaren de brandweerkazerne gerealiseerd op de Plaza en is er een alarmeringsapp gekomen voor bedrijven op het industrieterrein. Met deze opzet is de veiligheid van de woon- en werkomgeving gewaarborgd.

Bij dit deel van het advies van de Commissie m.e.r. kan overigens worden aangegeven dat het ZIT Moerdijk (vooral) is bedoeld voor zware bedrijvigheid, ook uit de hogere milieucategorieën. Het bestemmingsplan voor ZIT Moerdijk is er op gericht deze functie voor bedrijvigheid zo goed als mogelijk in balans te houden met een goede leefomgevingskwaliteit en de condities te scheppen deze balans ook daadwerkelijk in stand te houden. Het gaat hierbij immers ook om de manier waarop het ZIT Moerdijk wordt geëxploiteerd en maatregelen worden genomen om de effecten van het ZIT Moerdijk op de omgeving te beperken. Door het Havenbedrijf wordt daaraan veel aandacht besteed, zie hiervoor de jaarlijkse milieumonitor van het Havenbedrijf en de rapportage van de Omgevingsdienst (OMWB).

Geluidhinder

De Commissie adviseert ten behoeve van de besluitvorming over het bestemmingsplan inzicht te geven in de gebruikte modelinputgegevens, zodanig dat de geluidberekeningen voldoende reproduceer zijn. Onderbouw waarom het niet aannemelijk is dat de geluidhinder van een groot deel van de bestaande kavels substantieel zal toenemen en hoe bij alle gevoelige bestemmingen voldaan kan worden aan de geluidgrenswaarde

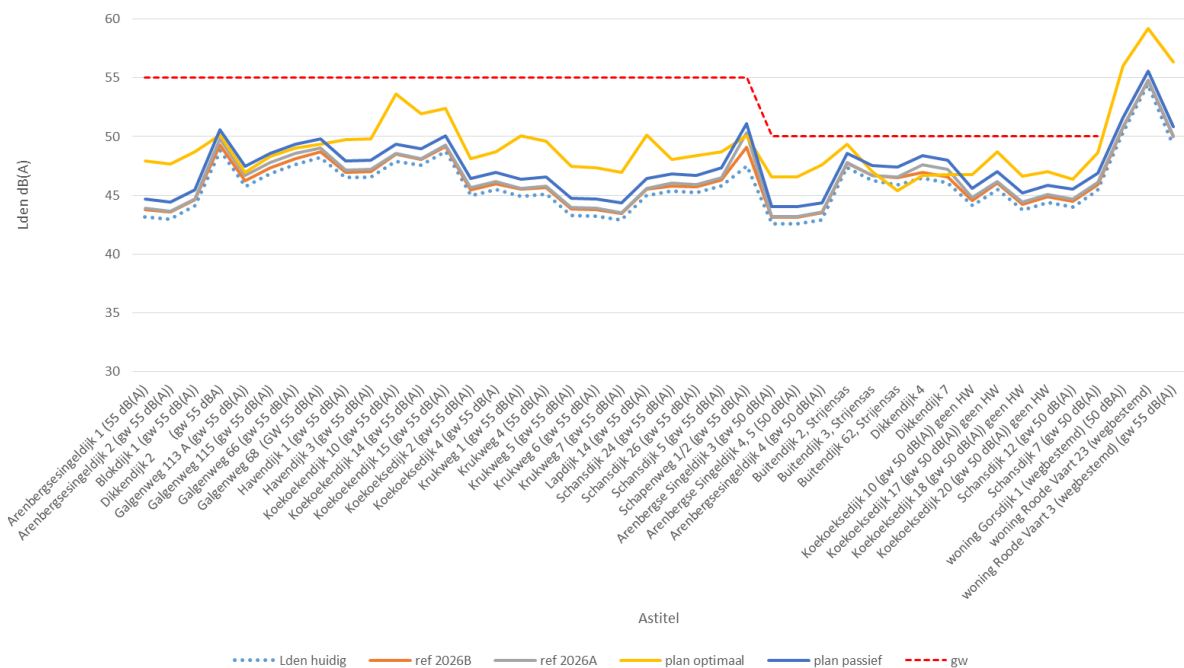
De notitie van DPA Caubergh-Huygen over de geluidberekeningen voor de aanvulling op het MER is bijgevoegd. Hierin staat de informatie over de gebruikte gegevens.

De geluidssituatie van het ZIT Moerdijk (de maximale geluidbelasting als gevolg van het industrielawaai van de bedrijvigheid op het terrein) wordt gereguleerd door de vastgestelde geluidzone en de grenswaarden voor de geluidbelasting bij woningen. Het nu vast te stellen bestemmingsplan brengt daarin geen verandering. Zoals ook in de aanvulling op het MER beschreven is, is het niet eenvoudig de feitelijke autonome ontwikkeling van het ZIT Moerdijk te voorspellen. Deze ontwikkeling is namelijk afhankelijk van wat individuele (reeds aanwezige) bedrijven gaan doen en welke bedrijven zich nog zullen vestigen. Wel duidelijk is dat de maximale geluidbelasting op basis van de vigerende ruimtelijke plannen zal inhouden dat de geluidbelasting overal is 'opgevuld' tot de vigerende grenswaarden. Deze kaders (grenswaarden en zone) worden met het nieuwe bestemmingsplan niet aangepast.

Ten behoeve van het MER en de aanvulling zijn geluidberekeningen uitgevoerd. Deze berekeningen zijn gemaakt met het geluidmodel dat ook wordt gebruikt voor de bewaking van de geluidzone en dat – eventueel na daarvoor benodigde aanpassingen en verfijningen – de verdere uitwerking van het Inpassingsplan geluid dat voor het ZIT Moerdijk in voorbereiding is.

Uit de modelberekeningen blijkt dat bij alle woningen waarvoor grenswaarden aan de geluidbelasting door industrielawaai (IL) zijn gesteld (van 50 dB(A) of 55 dB(A)) kan worden voldaan aan de grenswaarden, ook in het geval de restgronden van het ZIT Moerdijk worden ingevuld met bedrijven. Dit is zichtbaar in onderstaande figuur 1. In de figuur ontbreekt bij twee woningen een grenswaarde; dit zijn woningen waarvan de woonbestemming komt te vervallen. Dit is inmiddels al geregeld. Uit deze informatie (aangescherpt ten opzichte van de aanvulling op het MER) blijkt dat bij alle bestemmingen kan worden voldaan aan de grenswaarde in de situatie dat het gehele ZIT Moerdijk is gevuld. Dat geldt dus ook voor de beide bestemmingen waarover de Commissie vragen stelt.

Uit de figuur blijkt dat in veel gevallen de geluidbelasting door IL nog ruim onder de grenswaarde ligt.



Figuur 1: Geluidbelasting door Industrielawaai (IL) op de beschouwde gevoelige bestemmingen rond het plangebied. De getoonde scenario's zijn beschreven in de aanvulling bij het MER. De gele lijn representeert de situatie waarin het gehele plangebied is gevuld met bedrijvigheid. Deze lijn ligt overal onder de grenswaarde (rode stippellijn). De drie meest rechtse punten hebben betrekking op woonbestemmingen die vervallen

De Commissie adviseert om voorafgaand aan het vaststellen van het bestemmingsplan inzicht te geven aan de maatregelen die mogelijk of nodig zijn om bij alle woningen te kunnen voldoen aan de grenswaarden. Uit de beschikbare modelgegevens en bovenstaande figuur blijkt dat het vullen van het bedrijventerrein mogelijk is en tevens te voldoen aan de grenswaarden voor geluid. De in figuur 1 opgenomen informatie is aangescherpt ten opzichte van de informatie in de aanvulling¹. De geluidruimte is derhalve geen belemmering voor het vaststellen van het bestemmingsplan.

De geluidruimte (IL) die voor bedrijven op het ZIT Moerdijk beschikbaar is wordt ingeperkt door de geluidzone en de grenswaarden die voor woningen zijn vastgelegd. Het is duidelijk dat het efficiënt omgaan met die geluidruimte van groot belang is voor het gebruik van het ZIT Moerdijk. Om deze reden wordt gewerkt aan het Inpassingsplan geluid, dat het mogelijk gaat maken om optimaal gebruik te maken van de geluidruimte om zo blijvend te voldoen aan grenzen die zijn gesteld aan de geluidbelasting in de omgeving. Dit inpassingsplan geluid gaat ook werken voor de bedrijvigheid op de reeds bestaande kavels.

Er is dus voldoende informatie beschikbaar over de geluidssituatie om het bestemmingsplan te kunnen vaststellen. In de bijgevoegde notitie van DPA Caubergh-Huygen is informatie over de geluidberekeningen opgenomen.

¹ Dit betreft het corrigeren van een foutieve grenswaarde (55 ipv 50 dB(A)) en één wegbestemde woning

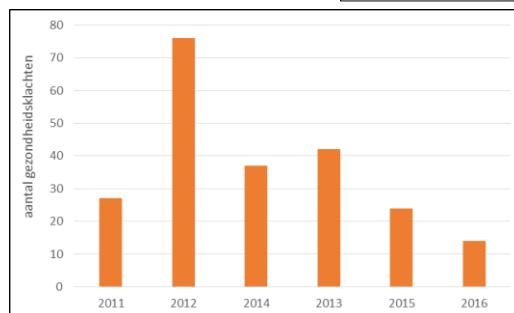
Luchtkwaliteit en geurhinder

De Commissie adviseert ten behoeve van de besluitvorming over het bestemmingsplan de eerder gevraagde informatie alsnog aan te leveren.

De milieusituatie rond het ZIT Moerdijk wordt gemonitord door de OMWB. Er wordt jaarlijks verslag aan de gemeente gedaan van de milieuklachten; het meeste recente overzicht dateert van april 2017². In dit jaaroverzicht is een uitgebreid overzicht opgenomen van de klachten en de acties die bij klachten worden ondernomen. Een groot deel van de klachten heeft betrekking op de luchtkwaliteit, en daarbinnen klachten over 'chemische geur' als belangrijkste categorie. Oorzaken van de klachten zijn zowel incidenten als de reguliere bedrijfsvoering.



Uit de rapportage van de OMWB blijkt dat het aantal klachten in de afgelopen jaren is gedaald. De rapportage geeft aan dat gerichte maatregelen effect hebben op de emissies naar de lucht en waarschijnlijk hebben geleid tot een afname van de klachten.



Bij ongeveer 7% van de klachten (14 van de 212) gaat het om gezondheidsklachten. De rapportage van de OMWB laat zien dat ook de gezondheidsklachten de afgelopen jaren een neerwaartse trend vertonen, na een piek in 2012.

Bij klachten worden door de OMWB acties ondernomen, als dan niet in samenwerking met andere partijen (gemeente, provincie, bedrijven). Deze maatregelen kunnen divers zijn, zoals aanpassing van vergunningvoorschriften, aanpassing van bedrijfsvoering e.d. De rapportage van de OMWB maakt aannemelijk dat deze aanpak daadwerkelijk leidt tot het terugdringen van klachten en het beperken van emissies. Uit de rapportage kan ook worden afgeleid dat het terugdringen van hinder en overlast (bijvoorbeeld door geur) maatwerk is; per bedrijf kunnen specifieke maatregelen noodzakelijk zijn.

In de toekomstige situatie (na de vaststelling van het nieuwe bestemmingsplan) wordt de werkwijze van de OMWB ten aanzien klachten, handhaving en bijsturen voortgezet. De ervaring van de afgelopen jaren kan ook worden gebruikt bij de vergunningverlening voor nieuwe bedrijvigheid en aanpassingen van bestaande vergunningen.

Als bijlage is bijgevoegd de rapportage over luchtkwaliteit die is gebruikt bij het opstellen van het MER.

Volksgezondheid

De Commissie adviseert ten behoeve van de besluitvorming over het bestemmingsplan nader inzicht te geven in de gevolgen voor de luchtkwaliteit en geurhinder. Geef aan welke mogelijkheden aanwezig zijn om de volksgezondheid te verbeteren.

In het MER is informatie opgenomen over de effecten van het voornemen voor de fysieke condities voor de gezondheid (GES). Daarbij is beschreven dat het voorgenen besluit leidt tot een kleine verschuiving in de blootstelling aan geluid en luchtverontreinigingen.

De Commissie suggereert om aandacht te besteden aan mogelijke maatregelen om de volksgezondheid te verbeteren. Bij dergelijke maatregelen kan bijvoorbeeld worden gedacht aan maatregelen om een gezonde manier van leven te bevorderen (meer groen, stimuleren om meer te bewegen e.d.). Het bestemmingsplan voor het ZIT Moerdijk biedt echter niet de mogelijkheid om dergelijke maatregelen te nemen. Zoals hierboven al beschreven leidt de milieumonitoring er toe dat maatregelen worden genomen om de milieueffecten van

² Gemeente Moerdijk, Jaarverslag 2016, Vergunningen, toezicht en handhaving, 18 april 2017

het ZIT Moerdijk op de leefomgeving terug te dringen. Dit werkt ook door in het verminderen van de gezondheidsklachten.

Energievoorziening

De Commissie vraagt om aan te geven welke invloed het onderhavige bestemmingsplan heeft op het realiseren van de ambitie van energieneutraliteit in 2030 en daarbij in te gaan op de maatregelen die nodig zijn om deze ambitie daadwerkelijk te realiseren, en tevens te beschrijven in hoeverre het bestemmingsplan spoort met de uitwerking van de regionale energiestrategie West-Brabant.

Zoals ook beschreven in de aanvulling bij het MER wordt door het Havenbedrijf en bedrijven op het ZIT Moerdijk gewerkt aan een Energieprogramma Moerdijk 2021 (verder aangeduid als EpM). Dit Energieprogramma, opgesteld in opdracht van het Havenbedrijf, is inmiddels beschikbaar³.

Invloed bestemmingsplan op realiseren ambities energieneutraliteit

Het bestemmingsplan heeft betrekking op zowel het reeds ingevulde deel van het ZIT Moerdijk als op de nog uit te geven restgronden. Uit het EpM blijkt dat momenteel al grote energiegebruikers zijn gevestigd die participeren in het EpM.

Op grond van het vigerende bestemmingsplan is vestigen van bedrijven op de restgronden mogelijk. Het invullen van de restgronden heeft tot gevolg dat de energiebalans van het ZIT Moerdijk zal veranderen: nieuwe bedrijven gebruiken energie, maar kunnen anderzijds ook een bijdrage leveren aan het terugdringen van de vraag naar fossiele energiedragers. Met het nu vast te stellen bestemmingsplan verandert dat in principe niet. Er is in het kader van het nieuwe bestemmingsplan niet overwogen om de restgronden (uitsluitend) te bestemmen voor energiedoelinden (zonneveld). Dergelijke zonnevelden zouden maar een zeer beperkte bijdrage leveren aan de energieproductie en ten koste gaan van (schaarse) ruimte voor (zware) bedrijvigheid.

In het nieuwe bestemmingsplan zijn wel (in vergelijking met het vigerende plan) meer mogelijkheden opgenomen om voorzieningen te treffen die de uitwisseling van energie (bijvoorbeeld buisleidingen voor uitwisselen warmte) mogelijk te maken. Ook wordt expliciet de realisatie van zonnepanelen, zoals op gebouwen of op delen van het perceel, toegestaan. Het nieuwe bestemmingsplan biedt daardoor wat meer ruimte voor het realiseren van de energieambities dan het vigerende bestemmingsplan. Kanttekening is dat de maatregelen die nodig zijn om energieneutraliteit te bereiken grotendeels buiten de invloedssfeer van het bestemmingsplan liggen. Het EpM laat zien dat forse inspanningen nodig zijn om energieneutraliteit te kunnen bereiken. Het gaat om meer dan alleen gebruik maken van wind, zon en bio-energie. Het EpM geeft aan dat energieneutraliteit op termijn mogelijk wordt door de verdere ontwikkeling van de biobased economy in combinatie met de circulaire economie en elektrificatie van de industrie. Het nu vast te stellen bestemmingsplan maakt dat in principe mogelijk.

Samengevat: het bestemmingsplan heeft een beperkte (positieve) invloed op het realiseren van de ambities van energieneutraliteit

Maatregelen om energieneutraliteit te realiseren

Het EpM bevat een analyse van het huidige energiegebruik van (bedrijven op) het ZIT Moerdijk en een overzicht van maatregelen die kunnen worden genomen om de doelen van de energieneutraliteit te realiseren. Het gaat om maatregelen op verschillende niveaus en met een verschillende tijdhorizon, en gebaseerd op de huidige stand van de techniek en de aanwezige bedrijvigheid. Het gaat in hoofdzaak om maatregelen die bedrijven zelf of in samenwerking met andere bedrijven en partijen kunnen nemen. In het EpM is niet aangegeven dat de planologische situatie belemmerend is voor het treffen van de maatregelen. Het EpM vraagt op dit moment niet om aanpassing van het bestemmingsplan. Het is niet onwaarschijnlijk dat bij de verdere uitwerking van het EpM en door ruimtelijke en technische ontwikkelingen maatregelen in beeld komen

³ RoyalHaskoningDHV: Energieprogramma Moerdijk 2021. Meters maken in energietransitie, Rapportnummer I&BBD7025R003F04, 30 september 2017

die kunnen bijdragen aan de doelstellingen voor de energieneutraliteit, maar die planologisch niet mogelijk zijn. Als zich dat voordoet kunnen als nog specifieke wijzigingen van het bestemmingsplan worden doorgevoerd: maatwerk om maatregelen mogelijk te maken. Het kan dan gaan om maatregelen die ook buiten het ZIT Moerdijk om aanpassing van bestemmingsplannen noodzakelijk maken (bijvoorbeeld een warmwater- of CO₂ leiding naar een glastuinbouwgebied). Een dergelijke maatregel zou (ook) denkbaar zijn als uitwerking van de regionale energiestrategie West-Brabant. In het nu voorliggende bestemmingsplan is al rekening gehouden met het mogelijk maken van duurzame verbindingen. Daarnaast is het realiseren van zonnepanelen mogelijk gemaakt. Er is, kortom, waar mogelijk in het bestemmingsplan al rekening gehouden met maatregelen die kunnen bijdragen aan de energieneutraliteit

Met de informatie in het MER, de aanvulling en het EpM is voldoende informatie beschikbaar om het bestemmingsplan te kunnen vaststellen.

Relatie met energiestrategie West-Brabant

De regionale energiestrategie West-Brabant is vastgesteld, maar de verdere uitwerking moet nog plaatsvinden. In de regionale strategie is ook een rol weggelegd voor het ZIT Moerdijk.

In het EpM is geen relatie gelegd met deze regionale energiestrategie, maar de intenties van EpM en maatregelen die in het EpM worden benoemd sluiten aan bij de energiestrategie. Bijvoorbeeld: het gebruik van restwarmte van het ZIT Moerdijk voor doeleinden buiten het havengebied past binnen de regionale energiestrategie. Het nieuwe bestemmingsplan bevat bepalingen die de uitvoering van de energiestrategie mogelijk maken (zie ook hierboven; bijvoorbeeld het mogelijk maken van duurzame verbindingen). Als bij de verdere uitwerking van de energiestrategie op termijn zou blijken dat specifieke maatregelen vragen om aanpassing van bestemmingen kan dat via maatwerk plaatsvinden.